

Boris A. Novak

PREDLOG RAZGLASITVE DR. SPOMENKE HRIBAR

ZA ČASTNO MEŠČANKO MESTA LJUBLJANA

Spomenka Hribar je velika duša. Spomenka Hribar je pojem. Spomenka Hribar je intelektualka, ki je imela kar največji vpliv na globinsko spremembo družbene, kulturne in vrednostne klime v Sloveniji od 80-tih let dalje.

Če je intervju Edvarda Kocbeka Borisu Pahorju v tržaški reviji *Zaliv* l. 1975 obelodanil travmatično, zamolčano resnico o poveljnih pobojih, ima Spomenka Hribar s svojim esejem *Krivda in greh* kar največje zasluge za ozaveščenje in boleče soočenje s tem množičnim zločinom ter za iskanje etičnega odgovora na to grozo. Zaradi politične cenzure je njen daljnovidni esej izšel šele l. 1987. Slovenska družba dolguje koncept *sprave*, ki je temeljito spremenil našo zgodovinsko in etično zavest, predvsem Spomenki Hribar. Pogumno je zdržala krčevito zanikanje resnice, za katero se je borila, ter osebne diskvalifikacije, ki jim je bila izpostavljena – ta uporniška, preroška in čista drža, spričo katere se je je prijel vzdevek »slovenska *Antigona*«, pa je tudi pozneje ostala značilna za njeno kritično delovanje in nelahek položaj v ozkosrčni družbi.

Bila je ena izmed osrednjih osebnosti kroga Nove revije, ki jo je kot odgovorna urednica tudi vodila na koncu dramatičnih in prelomnih 80-tih let prejšnjega stoletja. Intelektualni in državljanski angažma jo je ob političnih spremembah l. 1990 katapultiral v politiko; bila je vplivna poslanka prelomne »zadnje Skupščine«, ki je izpeljala zgodovinsko demokratizacijo družbenega sistema in osamosvojitve Republike Slovenije.

Z enako moralno tenkočutnostjo, intelektualno artikulacijo in pogumom, s katerimi se je uprla zoper zaroto in travmo molka o poveljnih pobojih, se je gospa Spomenka, pionirka demokratizacije, uprla tudi novemu enoumju, ki so ga kmalu po osamosvojitvi vsilili njeni dovčerajsnji politični soborci. Večinoma gre za previdneže, oportuniste, ki se v času prejšnjega političnega režima niso izpostavljali, v varni senci boja Spomenke Hribar in njej podobnih junakov pa so osvojili oblast in svojo dovčerajsnjo Antigono po kreontsko spet diskreditirali, ker je s svojo nepodkupljivo kritiko raztrgala maske njihovega ideološkega fundamentalizma.

Srečna in hvaležna je lahko naša družba, da ima intelektualko tako lucidne zavesti, tako občutljivega etičnega kompasa in takega državljanskega poguma.

Podpisani sem imel srečo, da sem dolgo vrsto let sodeloval z gospo Spomenko v krogu Nove revije. Naj ob tej priložnosti priznam, da je imela velik intelektualni in etični vpliv name, za kar sem ji globoko hvaležen.

Pravkar sem se zalotil, da pogosto uporabljam le njeno osebno ime. A v Ljubljani in Sloveniji vsi natančno vemo, kdo je Spomenka. Ena in edina.

Naj bo čast častne meščanke Mesta Ljubljana znamenje hvaležnosti naše prestolnice veliki gospe in veliki duši, ki nam je v zgodovinskem blodnjaku s svojim lastnim primerom in tveganjem zmeraj kazala, kaj je prav in kaj ni prav, z nezgrešljivo etiko spoštovanja drugih, tako živih kot mrtvih.

prof. dr. Boris A. Novak,

pesnik

Ljubljana, 25. marca 2021